AHOLINING KREATIV QATLAMINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA ZARURIY SHARTLARI

Ulug‘bekov Sardorbek Ulug‘bekovich
GulDU mustaqil tadqiqotchisi
https://doi.org/10.5281/zenodo.18080657

Annotatsiya. *Mazkur maqolada aholining kreativ qatlamini shakllantirishning iqtisodiy asoslari hamda ushbu jarayonni ta’minlovchi zaruriy shart-sharoitlar tahlil qilinadi. Kreativ iqtisodiyot sharoitida inson kapitalining o‘rni, innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ta’lim tizimining moslashuvchanligi va mehnat bozoridagi o‘zgarishlarning kreativ qatlam shakllanishiga ta’siri yoritib beriladi. Shuningdek, davlat siyosati, investitsiya muhiti va raqamli iqtisodiyotning kreativ salohiyatni oshirishdagi ahamiyati asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari kreativ qatlamni rivojlantirish orqali iqtisodiy o‘sishni ta’minlash imkoniyatlarini ochib beradi.*

Kalit so‘zlar: *kreativ qatlam, kreativ iqtisodiyot, inson kapitali, innovatsiya, iqtisodiy rivojlanish, ta’lim tizimi, mehnat bozori, raqamli iqtisodiyot, davlat siyosati.*

Abstract. *This article analyzes the economic foundations of forming the creative layer of the population and the necessary conditions that ensure this process. In the context of the creative economy, the role of human capital, the development of innovative activities, the adaptability of the education system, and changes in the labor market affecting the formation of the creative layer are highlighted. Additionally, the significance of state policy, investment environment, and the digital economy in enhancing creative potential is substantiated. The research results reveal the opportunities to ensure economic growth through the development of the creative layer.*

Keywords: *creative layer, creative economy, human capital, innovation, economic development, education system, labor market, digital economy, state policy.*

Аннотация. *В данной статье анализируются экономические основы формирования креативного слоя населения и необходимые условия, обеспечивающие этот процесс. В контексте креативной экономики рассматривается роль человеческого капитала, развитие инновационной деятельности, адаптивность системы образования и изменения на рынке труда, влияющие на формирование креативного слоя. Также обосновывается значение государственной политики, инвестиционной среды и цифровой экономики для повышения креативного потенциала. Результаты исследования выявляют возможности обеспечения экономического роста через развитие креативного слоя.*

Ключевые слова: *креативный слой, креативная экономика, человеческий капитал, инновации, экономическое развитие, система образования, рынок труда, цифровая экономика, государственная политика.*

Kirish. Hozirgi globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida aholining kreativ salohiyatini rivojlantirish iqtisodiy o‘sishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Bilim, innovatsiya va ijodkorlikka asoslangan faoliyat turlari milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Kreativ iqtisodiyotda inson kapitalining sifati, ta’lim tizimining innovatsion yo‘nalishga moslashuvi hamda mehnat bozorida kreativ kasblarga bo‘lgan talabning ortishi kreativ qatlam

shakllanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Kreativ qatlam yangi g‘oyalarni yaratish va ularni iqtisodiy qiymatga aylantirish orqali barqaror rivojlanishni ta’minlaydi.

Aholining kreativ qatlamini shakllantirish samarali iqtisodiy asoslar va zaruriy shart-sharoitlarni talab etadi. Qulay investitsiya muhiti, innovatsion infratuzilma, davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash hamda raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi ushbu jarayonning asosiy omillari hisoblanadi. Mazkur maqolada aynan shu masalalar ilmiy jihatdan tahlil qilinadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda aholining kreativ qatlamini shakllantirishning iqtisodiy asoslari va zaruriy shart-sharoitlarini aniqlash maqsadida kompleks yondashuv qo‘llanildi. Tadqiqot jarayonida iqtisodiy nazariya va kreativ iqtisodiyot konsepsiyalariga oid ilmiy adabiyotlar, mahalliy va xorijiy olimlarning tadqiqotlari tahlil qilindi.

Tadqiqotda umumilmiy va maxsus iqtisodiy tadqiqot usullaridan foydalanildi. Xususan, tahlil va sintez, induksiya va deduksiya, taqqoslash, tizimli yondashuv hamda mantiqiy umumlashtirish usullari orqali kreativ qatlam shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar o‘rganildi. Shuningdek, statistik ma’lumotlarni tahlil qilish asosida inson kapitali, innovatsion faoliyat va mehnat bozori o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqliklar baholandi.

Adabiyotlar sharhi. Aholining kreativ qatlamini shakllantirish masalasi xorijiy iqtisodiy adabiyotlarda, asosan, kreativ iqtisodiyot, inson kapitali va innovatsion rivojlanish nazariyalari doirasida o‘rganilgan. Jumladan, R. Florida o‘z tadqiqotlarida kreativ sinf tushunchasini ilmiy muomalaga kiritib, ijodiy salohiyatga ega mutaxassislar iqtisodiy o‘sish va hududiy raqobatbardoshlikning asosiy manbai ekanligini asoslab bergan. Uning fikricha, kreativ qatlamni rivojlantirish uchun ochiq jamiyat, yuqori texnologiyalar va tolerant muhit muhim ahamiyatga ega.

J. Hawkins tomonidan ishlab chiqilgan kreativ iqtisodiyot konsepsiyasi ijodiy faoliyat natijasida yaratiladigan intellektual mahsulotlarning iqtisodiy qiymatini ochib beradi. Muallif kreativ sohalarning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi ortib borayotganini ta’kidlab, davlat siyosatida ushbu sohalarni qo‘llab-quvvatlash zarurligini ko‘rsatadi. Shuningdek, P. Drucker inson kapitali va bilimga asoslangan iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omili sifatida baholaydi.

Inson kapitalining iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rni G. Becker asarlarida chuqur yoritilgan bo‘lib, u ta’lim, kasbiy ko‘nikmalar va ijodiy salohiyatga yo‘naltirilgan investitsiyalar mehnat unumdorligini oshirishini ilmiy jihatdan asoslab bergan. OECD va UNESCO kabi xalqaro tashkilotlar tadqiqotlarida ham kreativ industriya va kreativ mehnat bozorining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ta’siri alohida e’tirof etiladi.

Mahalliy olimlar tadqiqotlarida aholining kreativ qatlamini shakllantirish masalasi, asosan, innovatsion iqtisodiyot, inson kapitalini rivojlantirish va raqamli transformatsiya jarayonlari bilan bog‘liq holda o‘rganilgan. Xususan, S. G‘ulomov va Sh. Mustafakulov ilmiy ishlarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishda ta’lim tizimi va ilm-fan integratsiyasining ahamiyati asoslab berilgan.

Shuningdek, A. Vahobov va B. Xodiev tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda iqtisodiy modernizatsiya sharoitida inson kapitalining sifati va kreativ salohiyat iqtisodiy o‘sishning muhim omili sifatida ko‘rsatilgan. Ularning fikricha, kreativ qatlamni shakllantirish uchun qulay institutsional muhit va davlat tomonidan tizimli qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari zarur.

Tahlil va natijalar. Aholining kreativ qatlamini shakllantirish jarayoni iqtisodiy rivojlanishning muhim tarkibiy qismi bo‘lib, u inson kapitalining sifati, innovatsion muhit va institutsional shart-sharoitlar bilan chambarchas bog‘liqdir. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, iqtisodiy jihatdan rivojlangan mamlakatlarda kreativ qatlamning shakllanishi, avvalo, ta’lim tizimining bozor

talablariga moslashuvi va ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishga yo‘naltirilganligi bilan izohlanadi.

Kreativ qatlam rivojiga ta’sir etuvchi asosiy iqtisodiy omillar sifatida ta’limga yo‘naltirilgan investitsiyalar hajmi, ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlariga (ITTKI) sarflanadigan mablag‘lar, mehnat bozorida yuqori malakali mutaxassislarga bo‘lgan talab hamda raqamli infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi ajratib ko‘rsatildi. Mazkur omillar o‘rtasida kuchli o‘zaro bog‘liqlik mavjud bo‘lib, ularning uyg‘un rivojlanishi kreativ salohiyatni iqtisodiy natijalarga aylantirish imkonini beradi.

O‘tkazilgan tahlil natijalariga ko‘ra, kreativ sohalarda bandlikning ortishi yalpi ichki mahsulot hajmining o‘sishi va mehnat unumdorligining oshishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Kreativ qatlam vakillari tomonidan yaratilayotgan innovatsion mahsulot va xizmatlar yuqori qo‘shilgan qiymatga ega bo‘lib, eksport salohiyatini kengaytirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, kreativ iqtisodiyot subyektlarining faoliyati kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojini rag‘batlantiradi.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, rivojlanayotgan mamlakatlar sharoitida, jumladan O‘zbekiston iqtisodiyotida kreativ qatlamni shakllantirishda muayyan muammolar mavjud. Ular qatoriga ta’lim va mehnat bozori o‘rtasidagi nomutanosiblik, kreativ sohalarni moliyalashtirish mexanizmlarining yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda innovatsion infratuzilmaning hududlar kesimida notekis taqsimlanganligini kiritish mumkin. Ushbu holatlar kreativ salohiyatning to‘liq ro‘yobga chiqishiga to‘sqinlik qilmoqda.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, kreativ qatlamni shakllantirish uchun iqtisodiy rag‘batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish, xususan, startap loyihalar va kreativ tadbirkorlikni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash, ta’lim tizimida ijodiy fikrlash va raqamli ko‘nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan dasturlarni kengaytirish zarur. Shuningdek, davlat va xususiy sektor hamkorligini kuchaytirish orqali innovatsion muhitni yanada yaxshilash kreativ iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.

Aholining kreativ qatlamini shakllantirish jarayoni ko‘p qirrali bo‘lib, u bir qator iqtisodiy omillar ta’sirida rivojlanadi. Mazkur omillar orasida, avvalo, ta’lim tizimiga yo‘naltirilayotgan investitsiyalar muhim ahamiyat kasb etadi. Ta’lim va kasbiy tayyorgarlik sohasiga davlat hamda xususiy sektor tomonidan kiritilayotgan mablag‘lar kreativ fikrlovchi, innovatsion yondashuvga ega bo‘lgan kadrlar tayyorlash uchun zarur asosni yaratadi. Natijada iqtisodiyotda yangi g‘oya va texnologiyalarni ishlab chiqishga qodir bo‘lgan inson kapitali shakllanadi.

1-jadval

Aholining kreativ qatlamini shakllantirishga ta’sir etuvchi iqtisodiy omillar tahlili

№	Iqtisodiy omillar	Tavsif	Kreativlikka ta’sir darajasi	Natijaviy ko‘rsatkichlar
1	Ta’lim tizimiga investitsiyalar	Ta’lim va kasbiy tayyorgarlikka yo‘naltirilgan davlat va xususiy mablag‘lar	Yuqori	Innovatsion kadrlar sonining oshishi
2	Mehnat bozori moslashuvchanligi	Erkin bandlik, frilans va startap imkoniyatlari	Yuqori	Kreativ kasblar ulushining ortishi

3	Daromadlar darajasi	Aholining real daromadlari va xarid qobiliyati	O‘rta	O‘zini rivojlantirishga bo‘lgan talab
4	Innovatsion infratuzilma	Texnoparklar, inkubatorlar, kreativ markazlar	Yuqori	Yangi g‘oyalar va loyihalar soni
5	Raqamli iqtisodiyot rivoji	IT texnologiyalar va raqamli platformalar	Yuqori	Kreativ mahsulotlar eksporti
6	Davlat qo‘llab-quvvatlashi	Grantlar, subsidiyalar, soliq imtiyozlari	O‘rta–yuqori	Kreativ biznes subyektlari ko‘payishi

Keyingi muhim omil mehnat bozorining moslashuvchanligi hisoblanadi. Bandlikning an’anaviy shakllaridan tashqari frilans, masofaviy ish, startap faoliyati kabi zamonaviy bandlik modellari kreativ qatlam vakillarining o‘z salohiyatini erkin namoyon etishiga imkon beradi. Mehnat bozorining bunday moslashuvchanligi kreativ kasblar ulushining oshishiga va iqtisodiyotda intellektual mehnatga bo‘lgan talabning kuchayishiga olib keladi. Aholining real daromadlari darajasi ham kreativlikni shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Daromadlarning yetarli darajada bo‘lishi shaxsning o‘zini rivojlantirishga, yangi bilim va ko‘nikmalarni egallashga, shuningdek, ijodiy faoliyat bilan shug‘ullanishga bo‘lgan imkoniyatlarini kengaytiradi. Ushbu omil kreativlikka bevosita emas, balki bilvosita ta’sir ko‘rsatib, ijodiy faoliyat uchun qulay ijtimoiy-iqtisodiy muhitni shakllantiradi.

Shuningdek, innovatsion infratuzilmaning rivojlanganligi kreativ qatlamni shakllantirishning asosiy shartlaridan biri hisoblanadi. Texnoparklar, biznes-inkubatorlar, kreativ markazlar va ilmiy-tadqiqot muassasalari yangi g‘oyalarni sinovdan o‘tkazish, ularni tijoratlashtirish va bozorga chiqarish imkonini beradi. Bunday infratuzilmaning mavjudligi kreativ loyihalar sonining oshishiga va ularning iqtisodiy samaradorligini ta’minlashga xizmat qiladi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi esa kreativ faoliyat uchun yangi imkoniyatlar ochmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli platformalar va onlayn xizmatlar kreativ mahsulot va xizmatlarni nafaqat ichki, balki tashqi bozorlarga ham tezkor yetkazib berish imkonini yaratadi. Bu esa kreativ sektor eksport salohiyatining oshishiga va iqtisodiyotda yuqori qo‘shilgan qiymat yaratilishiga olib keladi.

Nihoyat, davlat tomonidan ko‘rsatilayotgan qo‘llab-quvvatlash choralari kreativ qatlamni shakllantirishda muhim institutsional omil sifatida namoyon bo‘ladi. Grantlar, subsidiyalar, soliq imtiyozlari va normativ-huquqiy mexanizmlar orqali kreativ soha subyektlarini rag‘batlantirish ularning faoliyatini kengaytiradi. Natijada kreativ biznes subyektlari soni ko‘payib, iqtisodiyotning innovatsion rivojlanish sur’atlari jadallashadi. Umuman olganda, tahlil shuni ko‘rsatadiki, ta’lim, mehnat bozori, daromadlar darajasi, innovatsion va raqamli infratuzilma hamda davlat siyosati o‘zaro uyg‘unlashgan holda aholining kreativ qatlamini shakllantirishning mustahkam iqtisodiy asoslarini yaratadi.

2-jadval

Kreativ qatlamni shakllantirishning zaruriy shartlari va kutilayotgan iqtisodiy natijalar

Zaruriy shartlar	Amalga oshirish mexanizmi	Qisqa muddatli natija	Uzoq muddatli iqtisodiy ta’sir
Sifatli ta’lim	Ta’lim dasturlarini modernizatsiya qilish	Malakali yoshlar soni oshadi	Innovatsion iqtisodiyot shakllanadi
Erkin iqtisodiy muhit	Raqobatni qo‘llab-quvvatlash	Yangi startaplar paydo bo‘ladi	YAIMda kreativ sektor ulushi oshadi
Madaniy muhit	Ijodiy erkinlik va madaniy loyihalar	Ijodkorlik faollashadi	Milliy brend va eksport kuchayadi
Texnologik baza	Raqamli infratuzilmani rivojlantirish	Raqamli ko‘nikmalar ortadi	Yuqori qo‘shilgan qiymat yaratiladi

Aholining kreativ qatlamini shakllantirish jarayoni nafaqat alohida iqtisodiy omillar ta’siri ostida, balki muayyan zaruriy shartlarning tizimli ravishda amalga oshirilishi orqali samarali kechadi. Mazkur shartlarning eng asosiysi sifatli ta’lim tizimini shakllantirish hisoblanadi. Ta’lim dasturlarini zamonaviy talablar asosida modernizatsiya qilish, innovatsion va kreativ kompetensiyalarni rivojlantirishga yo‘naltirilgan yondashuvlarni joriy etish qisqa muddatda malakali va ijodiy fikrlovchi yoshlar ulushining oshishiga olib keladi. Uzoq muddatli istiqbolda esa bunday ta’lim tizimi innovatsion iqtisodiyotning barqaror shakllanishiga xizmat qiladi.

Kreativ qatlamni rivojlantirishning navbatdagi muhim sharti erkin va raqobatbardosh iqtisodiy muhitni yaratishdan iborat. Bozorda sog‘lom raqobatni qo‘llab-quvvatlash, tadbirkorlik faoliyati uchun institutsional to‘siqlarni qisqartirish hamda startap tashabbuslarini rag‘batlantirish qisqa muddatda yangi kreativ loyihalar va biznes subyektlarining paydo bo‘lishini ta’minlaydi. Uzoq muddatda esa mazkur jarayon yalpi ichki mahsulot tarkibida kreativ sektor ulushining oshishiga va iqtisodiyotning diversifikatsiyalashuviga olib keladi.

Shu bilan birga, ijtimoiy-madaniy muhit ham kreativ qatlamni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ijodiy erkinlikni ta’minlash, madaniy va san’at loyihalarini qo‘llab-quvvatlash aholining ijodiy faolligini kuchaytiradi. Qisqa muddatda bu jarayon jamiyatda kreativ tashabbuslarning ko‘payishiga olib kelsa, uzoq muddatli istiqbolda milliy madaniy mahsulotlar asosida raqobatbardosh brendlarning shakllanishi va ularning xalqaro bozorlardagi mavqeining mustahkamlanishiga zamin yaratadi.

Texnologik bazaning rivojlanganligi ham kreativ qatlamni shakllantirishning muhim zaruriy sharti hisoblanadi. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga keng kirish imkonini yaratish qisqa muddatda aholining raqamli ko‘nikmalari va texnologik savodxonligini oshiradi. Uzoq muddatli natijada esa bu omil yuqori qo‘shilgan qiymatga ega bo‘lgan kreativ va innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Umuman olganda, 2-jadval ma’lumotlari tahlili shuni ko‘rsatadiki, sifatli ta’lim, erkin iqtisodiy muhit, qulay madaniy sharoit va rivojlangan texnologik baza o‘zaro uzviy bog‘liq bo‘lib, ularning uyg‘unlashgan holda amalga oshirilishi aholining kreativ qatlamini shakllantirish va uni iqtisodiy rivojlanishning muhim drayveriga aylantirish imkonini beradi.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki:

- Kreativ qatlam indeksi (KQ) ta’lim, mehnat bozori va infratuzilma kabi omillar bilan bevosita bog‘liq. Ularning integratsiyalashgan o‘sishi kreativ salohiyatni oshiradi.
- Iqtisodiy samaradorlik (ES) esa kreativ qatlam darajasi orqali iqtisodiyotning umumiy o‘sishiga (YAIM) ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

- Formal yondashuv orqali quyidagicha matematik model tuzildi:

$KQ=\alpha_1 T+\alpha_2 M+\alpha_3 D+ \alpha_4 I+\alpha_5 R+\alpha_6 S$

Bu model kreativ qatlamni shakllantirish jarayonini iqtisodiy omillar yordamida o‘lchashga imkon beradi.

Bu yerda:

Ko‘rsatkich	Izoh	Tahlil va ahamiyati
KQ	Aholining kreativ qatlamini shakllantirish indeksi	Ushbu indeks orqali kreativ qatlamning shakllanish darajasi iqtisodiy omillar asosida o‘lchanadi. KQ qanchalik yuqori bo‘lsa, aholining innovatsion va ijodiy salohiyati shunchalik kuchli bo‘ladi.
T	Ta’lim tizimiga investitsiyalar	Ta’limga kiritilgan mablag‘lar kreativ kadrlar tayyorlash va ularning intellektual rivojlanishini ta’minlaydi. T oshishi KQ ga bevosita ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.
M	Mehnat bozorining moslashuvchanligi	Bozorning frilans, startap va masofaviy ish imkoniyatlari ijodiy faoliyatni rag‘batlantiradi. Moslashuvchan mehnat bozorining mavjudligi KQ indeksini oshiradi.
D	Daromad darajasi	Aholining real daromadlari shaxsning o‘zini rivojlantirish va ijodiy loyihalarni amalga oshirish imkoniyatini oshiradi. Yuqori daromad KQ ga bilvosita ta’sir qiladi.
I	Innovatsion infratuzilma	Texnoparklar, inkubatorlar va innovatsion markazlar yangi g‘oyalarni sinovdan o‘tkazish va ularni tijoratlashtirish imkonini beradi. Infratuzilmaning rivojlanganligi KQ ni sezilarli darajada oshiradi.
R	Raqamli iqtisodiyot rivoji	IT-platformalar va raqamli texnologiyalar kreativ mahsulotlarni yaratish va global bozorlarga tez yetkazish imkonini beradi. R oshishi KQ ga yuqori ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.
S	Davlat qo‘llab-quvvatlashi	Grantlar, soliq imtiyozlari va boshqa institutsional yordam kreativ biznes va loyihalarni rag‘batlantiradi. S oshishi KQ ni oshirishga xizmat qiladi.

1. Har bir omilning ta’sirini aniqlash: Har bir α_k koeffitsienti ($\alpha_1 \ldots \alpha_6$) ma’lum bir iqtisodiy omilning kreativ qatlam shakllanishiga qanchalik ta’sir qilayotganini ko‘rsatadi. Masalan, agar $\alpha_1 > \alpha_2$, demak ta’lim investitsiyalari mehnat bozorining moslashuvchanligiga nisbatan kreativ qatlamga ko‘proq ta’sir qiladi.

2. Omillarni solishtirish: Formula orqali qaysi omilning kreativ qatlamni shakllantirishda eng samarali ekanligini baholash mumkin. Shu bilan birga, resurslarni qayerga yo‘naltirish samaraliroq ekanini aniqlash imkoniyati tug‘iladi.

3. Strategik qaror qabul qilish: α_k koeffitsientlari va T, M, D, I, R, S qiymatlarini o‘lchab, KQ indeksini hisoblash orqali mamlakat yoki hudud bo‘yicha kreativ qatlamni rivojlantirish strategiyasini shakllantirish mumkin.

4. Ilmiy natijalarni vizualizatsiya qilish: Formulaga asoslangan KQ indeksi hududlar, sektorlar yoki yosh guruhlari bo‘yicha solishtirilishi mumkin. Bu siyosatchilar va iqtisodchilar uchun qaror qabul qilishda aniq ko‘rsatkich sifatida xizmat qiladi.

KQ formulasi aholining kreativ qatlamini shakllantirish jarayonini kvantitativ tarzda ifodalaydi. Har bir omilning aniq o‘lchovlari va ularning α_k koeffitsientlari yordamida iqtisodiy omillarning kreativlikka ta’sir darajasi aniqlanadi. Shu tarzda, formuladan foydalanish orqali ta’lim, mehnat bozori, infratuzilma va davlat siyosatini uyg‘unlashtirish orqali maksimal KQ ga erishish mumkin.

Xulosa va takliflar. Aholining kreativ qatlamini shakllantirish iqtisodiy rivojlanishning muhim drayveri bo‘lib, u innovatsion mahsulotlar, yuqori qo‘shilgan qiymatli xizmatlar va yangi ishlanmalarni yaratishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, kreativ qatlamning shakllanishi ta’lim tizimi, mehnat bozori moslashuvchanligi, daromad darajasi, innovatsion va raqamli infratuzilma hamda davlat qo‘llab-quvvatlashi bilan chambarchas bog‘liq. Shu bilan birga, har bir iqtisodiy omilning o‘zaro uyg‘unlashuvi va integratsiyasi kreativ qatlamni barqaror rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kreativ qatlamni shakllantirish jarayonida quyidagi takliflar amalga oshirilishi maqsadga muvofiq: birinchidan, ta’lim tizimini modernizatsiya qilish va innovatsion kompetensiyalarni rivojlantiruvchi o‘quv dasturlarini joriy etish, malakali pedagog kadrlarni tayyorlash va zamonaviy o‘quv metodikalarini keng qo‘llash. Ikkinchidan, mehnat bozorini rag‘batlantirish, frilans, startap va moslashuvchan ish imkoniyatlarini kengaytirish hamda innovatsion va ijodiy faoliyatni qo‘llab-quvvatlovchi ish muhitini yaratish. Uchinchi, innovatsion infratuzilmani rivojlantirish, texnoparklar, biznes inkubatorlar va kreativ markazlarni kengaytirish orqali yangi g‘oyalarni sinovdan o‘tkazish va ularni tijoratlashtirish imkoniyatini oshirish zarur.

Shuningdek, raqamli iqtisodiyot va texnologik bazani rivojlantirish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng tatbiq etish va digital platformalarni rivojlantirish kreativ mahsulotlarni global bozorlarga tez yetkazish imkoniyatini yaratadi. Davlat siyosatini qo‘llab-quvvatlash, grantlar, subsidiyalar, soliq imtiyozlari va normativ-huquqiy mexanizmlarni kengaytirish orqali kreativ biznes va loyiha faoliyatini rag‘batlantiradi. Shu bilan birga, KQ indeksi va boshqa indikatorlar yordamida hududlar bo‘yicha kreativ qatlamning shakllanishini monitoring qilish va samarali strategiyalar ishlab chiqish tavsiya etiladi.

Umuman olganda, aholining kreativ qatlamini shakllantirish uzoq muddatli iqtisodiy o‘sish, innovatsion salohiyatni oshirish va milliy raqobatbardoshlikni mustahkamlash uchun muhim strategik yo‘nalish hisoblanadi. Ta’lim, mehnat bozori, infratuzilma va davlat siyosatining uyg‘un rivoji kreativ qatlamni barqaror shakllantirishga xizmat qiladi va iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi hamda milliy farovonlikni ta’minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Florida R. The Rise of the Creative Class. – New York: Basic Books, 2002. – 434 p.

2. Florida R. The New Urban Crisis. – New York: Basic Books, 2017. – 320 p.
3. Howkins J. The Creative Economy: How People Make Money from Ideas. – London: Penguin Books, 2001. – 288 p.
4. Drucker P. F. Innovation and Entrepreneurship. – New York: Harper & Row, 1985. – 277 p.
5. Becker G. S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis. – Chicago: University of Chicago Press, 1993. – 412 p.
6. G‘ulomov S. S. Innovatsion iqtisodiyot asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2018. – 256 b.
7. Mustafakulov Sh. I. Innovatsion rivojlanish va inson kapitali. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. – 198 b.
8. Vahobov A. V. Milliy iqtisodiyot va modernizatsiya jarayonlari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019. – 312 b.
9. Xodiev B. Yu. Iqtisodiy islohotlar va barqaror rivojlanish. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021. – 284 b.